

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴۰ ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر:۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها:۰۳۶۱۱۹ • ۸۶۰ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها:۰۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترق

روزنامه

یکشنبه ۲۶ بهمن ۱۴۰۴ • ۲۶ شعبان ۱۴۴۷ • ۱۵ فوریه ۲۰۲۶ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۳۲۷ • صفحه ۶۵۰

اذان ظهرتهران ۱۲:۰۸ • اذان مغرب ۱۸:۰۴ • اذان صبح فردا ۵:۲۶ • طلوع آفتاب ۶:۵۰

اصفهان از جمله شهرهای تاریخی ایران محسوب می‌شود. در نقاط مختلف این شهر، بناهای متعدد تاریخی از دوره‌های مختلف به چشم می‌خورد. در شهر اصفهان بیش از ۳۰۰ خانه تاریخی با معماری‌های متنوع و کم‌ظیر وجود دارد که تعداد زیادی از این خانه‌ها ثبت ملی نشده و اکنون در اختیار مالکان شخصی است که به دلیل مرمت‌نشدن اصولی، بلااستفاده‌بودن، نگهداری نامناسب و حتی آجاره‌دادن، در حال تخریب یا به‌صورت کامل تخریب شده‌اند. عکس: پیمان شاه‌سانایی، ایسنا

instagram:sharghdaily1 twitter:sharghdaily youtube:sharghdaily Telegram:SharghDaily aparat:tasvirshargh www.sharghdaily.com

آمریکا با کدام تسلیحات به خاورمیانه آمد؟

فروش تسلیحات جدید به عربستان

وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) اعلام کرده سری جدید و عظیمی از فروش تسلیحات به عربستان به ارزش ۹ میلیارد دلار را تصویب کرده است. پیمانکار اصلی فروش این موشک‌ها (موشک‌های تقویت‌شده بخش موشکی پاتریوت با قابلیت پیشرفته) شرکت «لاکهید مارتین» خواهد بود. این بسته تسلیحاتی شامل ۷۲۰ فروند موشک پدافند هوایی پاتریوت مدل MSE PAC3 و مجموعه‌ای از تجهیزات پشتیبانی، قطعات یدکی، سامانه‌های لجستیکی، نرم‌افزارهای طبقه‌بندی‌شده، آموزش نیروها و خدمات فنی است. فروش این بسته تسلیحاتی با هدف تقویت توان دفاع هوایی عربستان و ارتقای سامانه یکپارچه دفاع هوایی و موشکی این کشور انجام می‌شود. به ادعای آمریکا، این تجهیزات به عربستان کمک می‌کند با تهدیدهای موجود مقابله و همچنین از نیروهای زمینی عربستان، آمریکا و متحدان منطقه‌ای واشنگتن محافظت بهتری کند. قرارداد تسلیحاتی میان واشنگتن و ریاض را می‌توان بخشی از هماهنگی امنیتی پشت پرده برای افزایش توان عملیاتی آمریکا در منطقه دانست. گزارش‌ها درباره سفر اخیر نماینده عربستان به واشنگتن و محتوای گفت‌وگوهای انجام‌شده، نشان می‌دهد این دیدار نه برای کاهش تنش و مدیریت بحران، بلکه بیشتر با هدف تشویق آمریکا به نمایش قدرت نظامی در خلیج فارس و افزایش فشار بر ایران انجام شده. این در حالی است که در روزهای گذشته مقامات این کشور اعلام کرده بودند به آمریکا اجازه استفاده از خاک خود برای انجام عملیات علیه ایران را نخواهند داد. وزارت خارجه آمریکا پیش‌تر نیز با دو قرارداد نظامی به ارزش یک میلیارد دلار برای فروش قطعات و تجهیزات پشتیبانی و آموزشی بالگردهای نظامی به عربستان موافقت کرده بود. قرارداد اول شامل قطعات یدکی تحت یک برنامه پشتیبانی لجستیکی و قرارداد دوم شامل خدمات آموزشی پرواز پیشرفته با بالگردهای مختلف تحت نظارت ارتش آمریکا بود. عربستان که در حال آماده‌سازی پدافند هوایی این کشور است، اخیرا هفت سامانه «تاد» از آمریکا خریداری کرده که تعدادی از آنها تحویل داده شده است. این سامانه برای رهگیری و نابودی موشک‌های بالستیک کوتاه‌برد، میان‌برد و دوربرد طراحی و تاکنون در امارات، اسرائیل، رومانی و کره جنوبی مستقر شده‌اند.

محمودفاضلی

فروش تسلیحات جدید به اسرائیل

پنتاگون اعلام کرده وزارت خارجه آمریکا مجوز فروش مجموعه‌ای از تجهیزات نظامی به اسرائیل را صادر کرده که ارزش آن حدود ۶.۵ میلیارد دلار برآورد می‌شود. این بسته تسلیحاتی در قالب چهار قرارداد مجزا تنظیم شده و شامل خرید ده‌ها فروند بالگرد تهاجمی «آپاچی» و هزاران دستگاه خودروی تاکتیکی سبک است. مهم‌ترین بخش این معامله به تأمین ۳۰ فروند بالگرد آپاچی اختصاص دارد که به سامانه‌های پیشرفته هدف‌گیری و تسلیحات موشکی مجهز خواهند شد. ارزش این بخش از قرارداد به حدود ۳.۸ میلیارد دلار می‌رسد. در مرحله بعد، خرید سه هزارو ۲۵۰ دستگاه خودروی تاکتیکی سبک با هزینه‌ای نزدیک به دو میلیارد دلار پیش‌بینی شده است. این خودروها قرار است برای جابه‌جایی نیروها و پشتیبانی لجستیکی ارتش اسرائیل و تقویت خطوط ارتباطی عملیاتی مورد استفاده قرار گیرند.

بر اساس مفاد این توافق، اسرائیل حدود ۷۴۰ میلیون دلار برای ارتقای سامانه‌های قدرت و تجهیزات فنی نفربرهای زرهی خود که از سال ۲۰۰۸ با اختیار دارد، هزینه خواهد کرد. بخش باقی‌مانده این بسته نیز به خرید تعدادی بالگرد سبک چندمنظوره اختصاص یافته که هدف از آن تکمیل ناوگان هوایی موجود عنوان شده است. طبق اعلام آژانس همکاری امنیت دفاعی آمریکا، فروش این تسلیحات با هدف افزایش تحرک نیروهای زمینی اسرائیل در عملیات میدانی انجام می‌شود و به ارتقای توان این رژیم برای مقابله با تهدیدهای فعلی و آینده کمک خواهد کرد.

زمین‌خوانی

زلزله‌های عسلویه؛ دو برابر متوسط سالانه!

مهدی زارع

تغییر در عملیات صنعتی –مانند تزییق یا استخراج– مرتبط است. لرزه‌خیزی پس‌زمینه طبیعی بررسی‌ی و مشخص می‌شود و انحرافات از این لرزه‌خیزی به‌ویژه اگر با همبستگی بین زمان عملیات میدانی و نرخ لرزه‌خیزی سالانه در یک میدان بزرگ همراه شود، قابل انتساب به لرزه‌خیزی القایی یا چکانشی نیز هست. توزیع تنش ناهمکن در مناطقی با لرزه‌خیزی القایی، به دلیل فشار بالای سیال منفذی رخ می‌دهد. زلزله‌ها در پیرامون یک چشمه نقطه‌ای ممکن است به تنش ایجادشده با فشار بالای سیال منفذی مرتبط باشند. از سوی دیگر، الگوی امواج لرزه‌ای سازوکار و ژرفا را معلوم می‌کنند که پارامترهای مهمی برای طبیعی‌بودن یا عامل تعیین‌تحریک انسانی هستند. زلزله‌های ناشی از فعالیت نفت و گاز، به‌طور غیرمعمول کم‌زرف‌تر هستند. در ساختار محلی تاقیدسیل‌های عسلویه، وراوی و کنکان، چین‌های ژرف با گسیختگی‌های پی‌سنگی با گسل‌های طولی ژرف مرتبط هستند. نمک هرمز هم‌زمان با چین‌خوردگی به تسهیل جابه‌جایی کمک می‌کند و در فصل مشترک رسوب-پی‌سنگ گسیختگی و بعضا زلزله رخ می‌دهد. بندر تاریخی سیراف –بندر طاهری امروزی– بر اثر زلزله‌هایی در سال‌های ۹۷۸ و ۱۱۰۵ میلادی به‌شدت آسیب دید و گزارش‌ها از وقوع تخریب در اثر سونامی خیر می‌دهد. تاقیدسیل عسلویه بسیار نامتقارن است و حرکت لایه‌های رسوبی در راستای گسل‌های ژرف یا یک افق جدایش پی‌سنگی (مانند نمک هرمز) سازوکار اصلی ایجاد زلزله در این منطقه را توضیح می‌دهد. خطر زلزله در منطقه عسلویه–سیراف– طاهری پدیده جدیدی نیست. استخراج نفت

با رخداد دو زمین‌لرزه با یزرگای ۴.۵ و ۴.۹ در بعدازظهر جمعه ۲۴ بهمن ۱۴۰۴ در عسلویه در استان بوشهر در ساحل خلیج فارس، تعداد زمین‌لرزه‌های با بزرگای بیش از چهار در یک سال منتهی به ۲۴ بهمن ۱۴۰۴ به ۴۳ رخداد در پهنه عسلویه و پیرامون رسید. اعداد متوسط سالانه رخداد زمین‌لرزه‌ها در همین پهنه براساس آمار ۲۰ساله گذشته، حدود ۲۰ رخداد با چنین اندازه‌ای در سال است. پرسش مهمی درباره لرزه‌خیزی عسلویه مطرح است: آیا این پهنه در معرض تحریک رخداد لرزه‌خیزی یا لرزه‌خیزی القایی بر اثر استخراج نفت و گاز است؟ بزرگ‌ترین مخزن گازی ایران –پارس جنوبی– که هشت درصد کل گاز دنیا را دارد، در عسلویه استان بوشهر با کشور قطر مشترک بوده و حدود ۴۰ درصد این میدان متعلق به ایران است.

تاکنون همه فاز‌های این میدان به بهره‌برداری رسیده است. این میدان شامل ۲۴ فاز در شهرستان‌های عسلویه و کنگان است و خوراک آنها از سکوهای کاری به طول میانگین صد کیلومتر دریافت می‌شود. این میدان دارای ذخایر نفتی در خور توجهی در لایه‌های نفتی پارس جنوبی است و از طریق حفر هفت حلقه چاه و کشتی فراورشی و صادراتی کوروش با ظرفیت ذخیره حدودا ۷۰۰ هزار بشکه نفت خام بهره‌برداری می‌شود. از سوی دیگر، میدان نفتی عسلویه شرقی در ارتفاعات شمال غرب بندر عسلویه و میان میدان کاری تابناک و میدان عسلویه غربی در محدوده عسلویه واقع هستند.

ژرفای حفاری میدان عسلویه شرقی دو هزارو ۵۶۰ متر و ذخیره درجای نفتی آن ۵۲۵ میلیون بشکه است. تاکنون لایه‌های مخزنی کنکان و دالان در نواحی و میدان‌ها مجاور مانند میدان تابناک، هما و شانول (منطقه عسلویه) دارای گاز طبیعی بوده و سپس در این نفت سبک کشف شده است.

برای تفکیک بین زلزله‌های طبیعی زمین‌ساختی و زلزله‌های ناشی از فعالیت‌های استخراج نفت و گاز، کاری ترکیبی از تحلیل آماری کاتالوگ‌های زلزله، مطالعه دقیق امواج لرزه‌ای و اندازه‌گیری مستقیم تغییر شکل سطح در همین منطقه باید انجام شود. یکی از ساده‌ترین شاخص‌ها، افزایش درخور توجه و ناگهانی در فراوانی زلزله‌های کوچک است که با شروع یا

شبکه‌خوانی

چهار موضوع گفت‌وگوی ایرانی‌ها با هوش مصنوعی

گفت‌وگوهای ایرانی‌ها با هوش مصنوعی هر روز بیشتر و بیشتر می‌شود. یکی از خبرگزارهای آ‌ئی‌تی درباره پرسش‌ها و گفت‌وگوهای ایرانیان با هوش مصنوعی خبر داده که بیشتر حول موضوعاتی مانند مدیریت هزینه‌ها، بدهی‌ها و تصمیمات روزمره اقتصادی می‌چرخد.

اقتصاد بقا؛ مهم‌ترین دغدغه ایرانی‌ها: یکی از پرتکرارترین سؤالاتی که ایرانی‌ها از هوش مصنوعی می‌پرسند، چگونگی مدیریت هزینه‌ها و بقا در شرایط اقتصادی دشوار است. کاربران از چت‌بات‌ها می‌پرسند آیا امروز خریدکردن بهتر است یا منتظر کاهش قیمت‌ها باشند، یا چگونه از زیر بار بدهی‌های انباشته رها شوند. این نوع سؤالات نشان می‌دهد مردم به دنبال مشاوره ساده و عینی برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی خود هستند. لحن این پرسش‌ها اغلب خسته و محتاط است، زیرا بسیاری از مردم فقط به دنبال راهکارهای قابل فهم برای شرایط دشوارشان هستند.

روان و احساسات؛ دغدغه‌ای پنهان: علاوه بر مسائل اقتصادی، سلامت روان یکی دیگر از موضوعات پرتکرار در گفت‌وگوهای ایرانی‌ها با هوش مصنوعی است. بسیاری از کاربران از اضطراب، افسردگی، بی‌خوابی و احساس تنهایی شکایت دارند و به‌دنبال فضایی برای ابراز احساسات خود هستند. در این نوع گفت‌وگوها، کاربران اغلب به دنبال مشاوره تخصصی نیستند، بلکه بیشتر به دنبال شنیده‌شدن و ترتیب‌دادن افکار خود هستند.

مسائل شخصی و اجتماعی؛ جایی برای گفت‌بدون ترس از قضاوت: هوش مصنوعی همچنین فضایی امن برای بیان مسائل شخصی‌تر، مانند روابط عاطفی و اجتماعی، ایجاد کرده است. کاربران در این فضا بدون ترس از قضاوت یا تفسیر نادرست از طرف اطرافیان، می‌توانند درمورد مسائل پیچیده و تصمیمات دشوار زندگی صحبت کنند. این ویژگی، هوش مصنوعی را به ابزاری قدرتمند برای مدیریت احساسات و تصمیمات شخصی تبدیل کرده است.

ایران و استفاده محدود از هوش مصنوعی در بخش حرفه‌ای: اگرچه استفاده از هوش مصنوعی در ایران در سطح شخصی و روزمره رواج یافته است، استفاده از این ابزار در کسب‌وکارها و مسائل حرفه‌ای هنوز محدود است. این شکاف نشان‌دهنده نوعی بحران اجتماعی است که هوش مصنوعی به عنوان ابزاری برای رفع مشکلات روزمره شناخته شده، ولی در عرصه‌های مهم‌تری مانند توسعه و پیشرفت اقتصادی کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

رزق‌رمز در فضا

دیروز و هم‌زمان با روز عشق، چند سازمان آمریکایی به این روز واکنش نشان دادند. کارت دوستی‌ای از سوی آمریکا با عکسی از گرینلند منتشر شد که خواستار اعلام وضعیت رابطه بین این دو کشور بود. همچنین ناسا از یک عکاسی به شکل کل‌رز سرخ‌رنگ در دل آسمان تاریک، عکسی را منتشر کرد که این عکس منظره‌ای خیره‌کننده را به نمایش می‌گذارد. این عکس یک نگاه عاشقانه به «سحابی گل سرخ» (Rosette Nebula) یا «ان‌جی‌سی ۲۳۳۷» (NGC 2237) در روز ولنتاین است و شکوفه‌ای کیهانی از ستاره‌های جوان و درخشان را بر فراز ساقه‌ای از گاز داغ و درخشان نشان می‌دهد. به نقل از ناسا، لکه‌های آبی–سفید این گل‌رز از جمله درخشان‌ترین ستاره‌های کهکشان هستند که برخی از آنها میلیون‌ها برابر بیشتر از خورشید می‌درخشند. بادهای ستاره‌ای آنها با دورکردن گاز و غبار از مرکز، شکل معروف گل‌رز را ایجاد می‌کنند. این ستاره‌های بزرگ فقط چند میلیون سال قدمت دارند، اما در حال حاضر به پایان عمر خود نزدیک می‌شوند. این در حالی است که ستاره‌های کم‌نورتر درون سحابی برای میلیارد‌ها سال آینده خواهند سوخت. رنگ سرخ پرچنب‌وجوش از گاز هیدروژن ناشی می‌شود که توسط نور فراابنفش ستاره‌های جوان یونیزه شده است. مرکز آبی–سفید گل‌رز به‌صورت رنگی ترسیم شده است تا وجود اکسیژن یونیزه‌شده مشابه را نشان دهد. سحابی گل سرخ، زیبایی و دگرگونی تپنده‌شده در تاروپود کیهان را به ما یادآوری می‌کند.

یادداشت

موتورسواری بانوان در تعلیق

سعیداعتمادی

مصوبه اخیر هیئت دولت مبنی بر صدور گواهی‌نامه موتورسیکلت برای بانوان بعد از وقایع خون‌بار اخیر با هزاران جان‌باخته معترض به وضعیت موجود، می‌توانست مسکنی بر شکاف گسترده این زخم عمیق باشد. اما این مسکن نیز دوامی نیافت و هنوز امضای مصوبه خشک نشده بود، نمایندگان مجلس فغان وامصیبتا سر دادند که این مصوبه مغایر با آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی است و نهائیتا در رسیدگی به احکام بودجه سال ۱۴۰۵

رسمًا با آن مخالفت و رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس خواستار برخورد پلیس با بانوان موتورسوار شد. نخست اینکه آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی درباره صدور گواهینامه برای بانوان سکوت کرده است، نه مخالفت صریح. دیگر اینکه براساس قانون تردد وسایل نقلیه ورودی به کشور، صدور گواهینامه برای بانوان مجاز شده است و به استاد همین قانون متعاقب شکایت بانوی اصفهانی به هیئت عدالت اداری این دیوان رای به تجویز صدور گواهینامه موتورسیکلت برای این‌خانم صادر کرد. اما قوانین مستحکمی لازم است که نمایندگان، بنا به وظیفه نظارتی، باید اجرای آنها را پیگیری و بازخواست می‌کردند. ۸۰ درصد موتورسواران مرد گواهینامه رانندگی ندارند، این‌ها بدون هیچ مانعی در حال تردد هستند، درحالی‌که براساس همان آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی داشتن گواهینامه برای آنها الزام‌آور است. ۹۹ درصد موتورسیکلت‌های در حال تردد معاینه فنی ندارند، درحالی‌که براساس قانون هوای پاک، مصوب ۱۳۹۶ راهنمایی و رانندگی، باید جریمه و اعمال قانون شوند که هیچ اقدامی در این باره انجام نمی‌شود. ۹۰ درصد موتورسیکلت‌های در حال تردد از نوع کاربراتوری هستند که از سال ۹۶ تولید و واردات و شماره‌گذاری آنها ممنوع شده است. اما موتورسیکلت‌های انژکتوری تولیدی، به‌دلیل گرانی لوازم یدکی، به طور گسترده‌ای تبدیل به کاربراتوری می‌شوند که دو برابر مصرف بیشتر بنزین و چهار برابر آلایندگی فزون‌تر را به بار می‌آورند. صدور و تمدید پروانه شرکت‌های پیک موتوری براساس قانون هوای پاک، مصوب ۱۳۹۶، منوط به برقی‌کردن ناوگان تحت بهره‌برداری خود بوده است، اما به‌جرت می‌توان گفت حتی یک درصد موتورهای تحت بهره‌برداری آنان برقی هم نیستند، درحالی‌که این پیک‌های موتوری بیشترین تردد و در نتیجه بیشترین آلایندگی هوا را موجب می‌شوند. آلودگی حفقان آ‌ور هوا که سبب‌ساز بیش از ۵۰ هزار مرگ خاموش بوده و تعطیلی مداوم دستگاه‌های اداری و آموزشی را با هزاران هزار میلیارد تومان خسارت مادی موجب می‌شود. اما، در برنامه پیشرفت (به‌جای توسعه) هفتم، دست‌پخت همین مجلس، نه نام و نشانی از توسعه پایدار است و نه ذکری از آلودگی هوا و لزوم مبارزه با آن و نه ربایی تخصیص منابع به این منظور. در مقابل منابع عظیمی برای فرزندآوری درج شده و تخصیص یافته است که بنا به اعتراف خاتم مرضیه دست‌جودی، مسئول برنامه فرزندآوری، هیچ تأثیری در جلوگیری از رشد منفی فرزندآوری نداشته است. اما مجلس لایحه پیشنهادی دولت را به‌دلیل عدم پیش‌بینی منابع لازم برای اجرای این برنامه رد کرد و دولت مجبور شد در اصلاحیه لایحه بودجه ۱۰۰ هزار میلیارد تومان برای این برنامه شکست‌خورده در نظر بگیرد که در کمیسیون مربوطه این رقم به ۳۱۰ هزار میلیارد تومان افزایش داد. توسعه پایدار با پروتکل مصوب بین‌المللی علاوه بر تأکید بر توسعه اقتصادی به توسعه انسانی تصریح دارد که یکی از محورهای اصلی آنان احقاق حقوق زنان و حق برخورداری برابر از امتیازات اجتماعی و اقتصادی است که برخورداری از حق رانندگی موتورسیکلت برای بانوان حداقل این حقوق است و با وجود موافقت دولت و راهنمایی و رانندگی با صدور گواهینامه برای بانوان متصبلان تمام‌قد در برابر آن قد علم کرده‌اند. اما بانوان نیز مانند میلیون‌ها مرد فاقد گواهینامه، عملاً این حق انسانی خود را استیفا کرده و به‌طور وسیع از این وسیله سهل‌الوصول در ترافیک سنگین و وقت‌کش بهره می‌گیرند که پدیده‌ای کاملاً عرفی شده است و هیچ مغایرتی هم با نظم عمومی جامعه ندارد.